

Rapportage 2023 Houten

Wonen en Zorg 2040

**Samen voor
toekomstbestendige ouderenzorg**

De juiste ondersteuning en zorg
voor iedereen

*Project in het kader van de Krachtig Verbindende
Toekomstvisie Utrecht*

19/01/24

Inleiding | Begin 2022 zijn activiteiten van het programma *Wonen en Zorg 2040* gestart in de gemeente Houten. Het resultaat is deze rapportage over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerkingsafspraken over Wonen en Zorg in Houten.

AANLEIDING

De dubbele vergrijzing en het toenemende aantal ouderen met een zware zorgvraag, zorgt voor grote uitdagingen voor de ouderenzorg, ook in de regio Utrecht. Intramurale ouderenzorg wordt niet verder uitgebreid (WOZO-brief). Dat betekent dat de volledige toename van de vraag naar wonen met zware zorg door de vergrijzing in het woningbouwregime (thuis) moet worden beantwoord. “Thuis” kan dan de eigen woning zijn of een nieuwe/andere zorggeschikte of geclusterde woonvorm. De gezamenlijke ouderenzorgorganisaties in Utrecht hebben, mede op initiatief van Zorgkantoor Utrecht, de handen ineengeslagen en een Krachtig Verbindende Toekomstvisie Utrecht 2030 opgesteld. Het Project Wonen en Zorg 2040 is een van de projecten onder deze vlag.

DOELSTELLINGEN

Ondersteuning en inspiratie bieden, zodat de deelnemende organisaties de aanstaande markttrends het hoofd kunnen bieden, zodat de inwoners van Zorgkantoorregio Utrecht de best mogelijke zorg in de best mogelijke setting, vooral op de lange termijn, kan worden gegarandeerd.

AANPAK

Wonen en Zorg 2040 kent drie programmalijnen, namelijk:

- A. Kennisdeling en analyse:** deze programmalijn bestaat uit 1) Het inventariseren en verzamelen van informatie vraag en aanbod; 2) Deze toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal of regionaal niveau, door middel van een online kennisbank vraag en aanbod; 3) In samenspraak met de deelnemers de “gap”, de discrepantie tussen aanbod en vraag in beeld brengen; 4) Speerpunten formuleren per gemeente / subregio en zo nodig regio.
- B. Visie op oplossingsrichtingen en inspiratiesessies:** deze programmalijn bestaat uit 1) Inventariseren en verzamelen van inspirerende voorbeelden lokaal, regionaal en buiten de regio; 2) Toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal niveau, door middel van de databank en matching; 3) Inspiratiegesprekken en -bijeenkomsten met zorgorganisaties (en stakeholders) over zorg(oplossingen) in de toekomst; 4) Identificeren van lokale en regionale projecten en kansen.
- C. Processen en projecten:** deze programmalijn bestaat uit 1) Ondersteuning bij samenwerking tussen stakeholders; 2) Identificeren van projecten; 3) Ondersteuning zo nodig bij regionale afstemmingsvraagstukken, zoals arbeidsmarkt en speciale doelgroepen.

Deze rapportage is onderdeel van programmalijn B en is het resultaat van één inspiratiesessies in de gemeente over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerking voor het realiseren van het woonzorg aanbod in relatie tot de opgave.

Kijk wat we met elkaar kunnen doen op

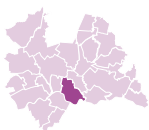
toekomstbestendigeouderenzorgutrecht.nl/wonen-en-zorg

Dit is een boodschap van het Project Wonen en Zorg 2040 van de IVVU. Mogelijk gemaakt door Zilveren Kruis Zorgkantoor.

Scan de code

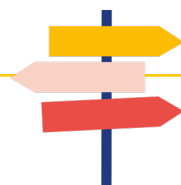
SAMENVATTING | Op deze pagina staan de belangrijkste onderwerpen van deze rapportage samengevat

OPGAVE

De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk. Zonder aanvullend beleid komt Houten in 2040 zo'n **509** verpleeghuisplaatsen tekort.

gemeente Houten

OPLOSSINGSRICHTINGEN VOOR WONEN EN ZORG ZOALS BESCHREVEN IN DE WOONVISIE HOUTEN

- Realiseren van (zorg)woningen
- Faciliteren en sturen op 24-uurszorg
- Realiseren van gemengde woonwijken en een goed voorzieningenniveau
- Creëren van gemengde woonvormen
- Ontmoetingsplekken en aandacht voor inrichting woonomgeving
- Levensloopgeschikte woningen bouwen waardoor er keuze ontstaat voor potentiële doorstroming

BETROKKEN PARTIJEN

Gemeente

gemeente Houten

Zorgorganisaties

ZorgSpectrum

Corporaties | ontwikkelaars

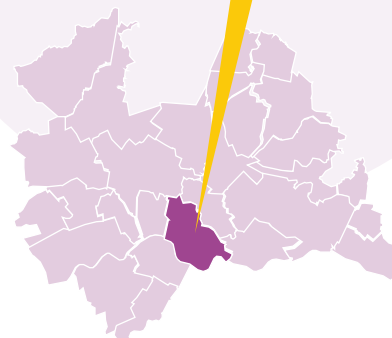

warande

Zorgkantoor

Zilveren Kruis

ZORG KANTOOR

SUGGESTIES VOOR VERVOLG

De woonzorgvisie 2021-2030 is een goede basis. Onderzoek of alle oplossingsrichtingen in de uitvoeringsagenda zijn meegenomen. Formaliseer samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.

Proces | In één inspiratiesessie Wonen en Zorg 2040 in de gemeente Houten bespraken we met verschillende stakeholders de opgave, oplossingsrichtingen en samenwerking op het gebied van wonen en zorg

Inspiratiesessie 1

31 mei 2022

Analyse ouderenhuisvesting

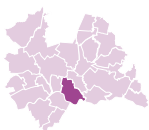
7 november 2023

Oplevering rapportage

ACTIVITEITEN

- Besproken opgave; overeenstemming orde grootte en aard
- Dialoog over opgave en recente ontwikkelingen in Houten
- Contact over de analyse en samenvatting van feiten en cijfers van gemeente Houten
- Een afspraak met gemeente Houten waarin toelichting is gegeven op het verschil tussen de analyses van IVVU en de analyses van de ouderenhuisvesting van ABF in opdracht van BZK
- Overzichtsplaat met de opgave en kerncijfers voor gemeente Houten gemaakt (zie pagina 6)

Opgave in de gemeente Houten

GROEI VAN OUDEREN MET EEN ZWARE ZORGVRAAG 2040 VRAAGT OM ADDITIONELE WOONZORGPLEKKEN

- De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk; zonder aanvullend beleid komt Houten in 2040 zo'n **509** verpleeghuisplaatsen tekort.

WOONDEALS EN PROGRAMMA WONEN EN ZORG VOOR OUDEREN

- In 2022 en 2023 zijn er 35 regionale woondeals getekend door de minister om het landelijk woningtekort op te lossen. Via deze woondeals kunnen er 936.349 woningen worden gerealiseerd.
- In de provincie Utrecht zijn drie regionale woondeals opgesteld en gaat het om de bouw van ruim 83.500 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. Onderdeel van deze deals zijn ook de bouw van zorggeschikte woningen.
- Het kabinet heeft de ambitie om binnen zeven jaar 290.000 woningen te bouwen geschikt voor ouderen. Deze ambitie is vertaald naar 170.000 nulredenwoningen, 80.000 geclusterde woningen en 40.000 verpleegzorgplekken. En specifiek voor Houten; 795 nulredenwoningen, 155 geclusterde woningen en 135 verpleegzorgplekken.

OBSTAKELS IN DE WONINGBOUW

- Belemmeringen zoals: wetten, praktische bezwaren, hoge bouwkosten, opgelopen rente en personeelstekorten staan het realiseren van de plannen van de Rijksoverheid in de weg. Hierdoor is er in de toekomst meer zorg thuis nodig in de oorspronkelijke woning. Creatieve ingrepen en nieuwe denkrichtingen zijn essentieel voor het oplossen van deze woonzorgvraagstukken.

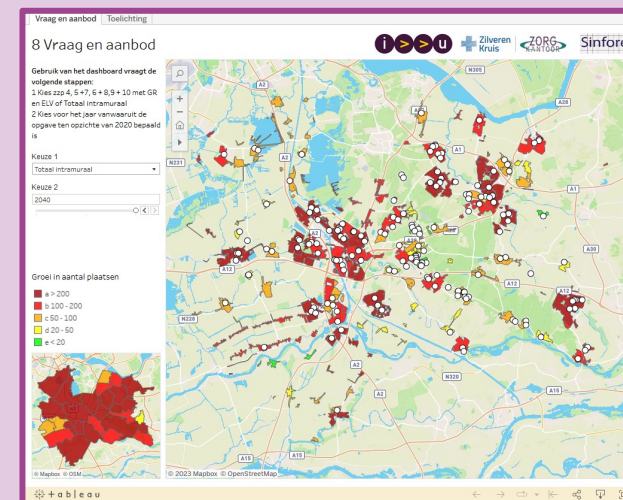
ALLEEN WONINGBOUW IS NIET GENOEG

- De komende decennia stijgt het gebruik van de zorg sneller dan de groei van de economie en vooral van de beroepsbevolking. Daardoor komen de grenzen van de financiële, personele en maatschappelijke houdbaarheid van de zorg steeds meer in zicht. De oplossingen van de verzorgingsstaat volstaan daardoor niet meer voor de toekomst. Indien we dezelfde oplossingen blijven bieden door bijvoorbeeld de verpleeghuiscapaciteit gelijke tred te laten houden met de vergrijzing, dan loopt het systeem vast. Niet alleen worden de kosten hoger, maar er is ook onvoldoende personeel om de zorg en ondersteuning te bieden. Alleen woningbouw programmeren is dus niet genoeg. Samenwerking is nodig met zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen en andere relevante partijen, ook om de vraag naar wonen met zorg en ondersteuning daadwerkelijk af te remmen.

DASHBOARDS EN DATA

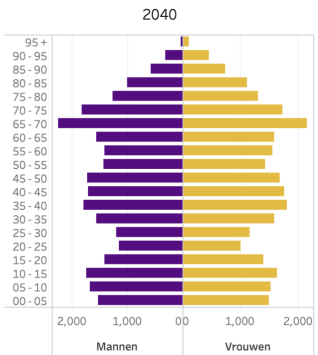
Onderzoeksbureau Sinfore ontwikkelde in opdracht van het project Wonen en Zorg 2040 dashboards met prognoses met betrekking tot demografie en de zorgvraag tot 2040 in zorgkantoorregio Utrecht. Deze dashboards zijn openbaar en beschikbaar voor iedereen die zelf aan de slag wil met de onderliggende data. Je vindt de dashboards op

<https://ivvu.sinfore.nl>.

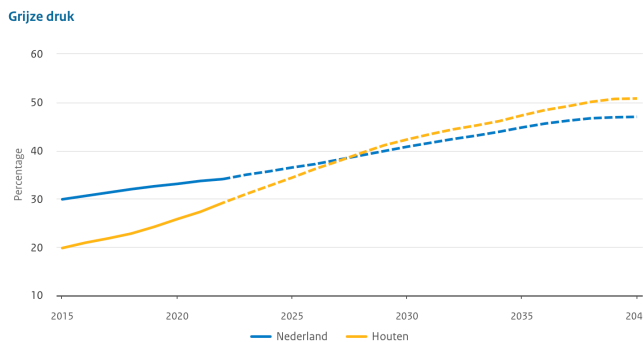
Bron: CBS, PBL, 2022

DEMOGRAFIE

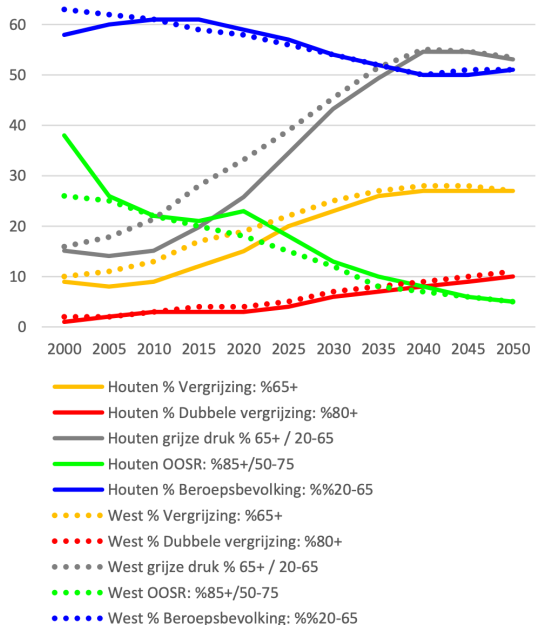
Grijze druk

Het % 65-plussers in verhouding tot het aantal 20 tot 65-jarige stijgt van 32,9% in 2023 tot 50,8% in 2040.

The Oldest Old Support Ratio (OOSR: groene lijn grafiek)

De OOSR (Oldest Old Support ratio) daalt in gemeente Houten van 23 in 2020 naar 8 in 2040. Deze krimp van het aantal mensen, dat in staat is mantelzorg te bieden, betekent een zwaarder beroep op de professionele zorg.

ZORGVRAAG

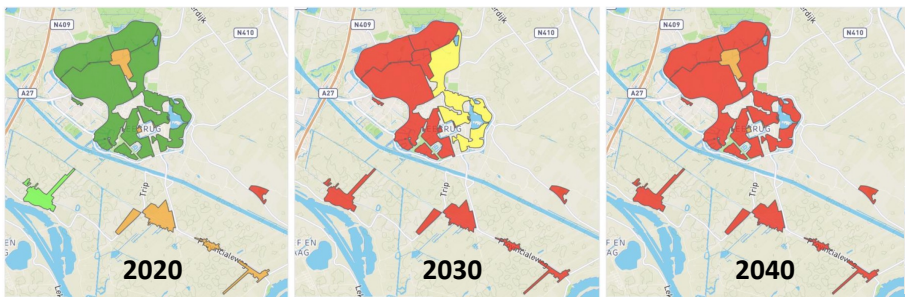

Toename van de zorgvraag in aantal verpleeghuisplekken in 2040 is **509**. Het gaat hierbij om bescherm wonen met intensieve tot zeer intensieve dementiezorg, verpleging en verzorging.

Gemeente	ZZP 4	ZZP 5-7	ZZP 6-8	overig	totaal	Inwoners	Per 1000
Renswoude	8	24	9	2	43	6.000	7,2
Eemnes	40	47	16	4	77	10.000	7,7
Oudewater	17	47	17	5	86	10.900	7,9
Montfoort	17	52	19	7	95	13.800	6,9
Lopik	23	69	25	9	126	13.900	9,1
Woudenberg	27	77	28	8	140	16.200	8,6
Bunnik	28	78	28	8	142	16.400	8,7
Bunschoten	33	95	35	10	173	25.100	6,9
Rhenen	37	101	37	10	185	21.100	8,8
Wijk bij Duurstede	35	106	38	11	190	24.400	7,8
Baarn	41	108	39	11	199	26.000	7,7
Leusden	58	161	59	16	294	31.300	9,4
Nijkerk	66	186	68	19	339	46.796	7,2
De Bilt	72	184	67	18	341	42.700	8,0
Soest	70	188	68	19	345	47.200	7,3
IJsselstein	64	193	71	24	352	33.500	10,5
Zeist	69	175	72	41	357	70.600	5,1
De Ronde Venen	69	198	71	20	358	43.600	8,2
Woerden	80	221	81	23	405	53.700	7,5
Veenendaal	82	230	84	24	420	71.200	5,9
Utrechtse Heuvelrug	88	230	84	23	425	51.100	8,3
Vijfheerenlanden	74	250	96	26	446	61.721	7,2
Houten	99	277	103	30	509	55.000	9,3
Nieuwegein	107	300	106	31	544	67.800	8,0
Stichtse Vecht	122	326	119	33	600	65.000	9,2
Amersfoort	225	643	241	68	1.177	173.100	6,8
Utrecht	503	1455	556	157	2.671	433.200	6,2
Totaal	2.124	6.021	2.237	657	11.039		

Aantal 75-plussers per wijk in 2030 en 2040:

Neemt van 2020 tot 2040 toe met 2.511 tot 6.085 75-plussers

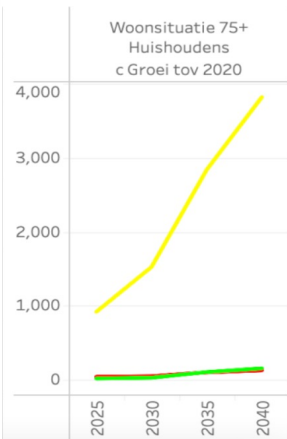
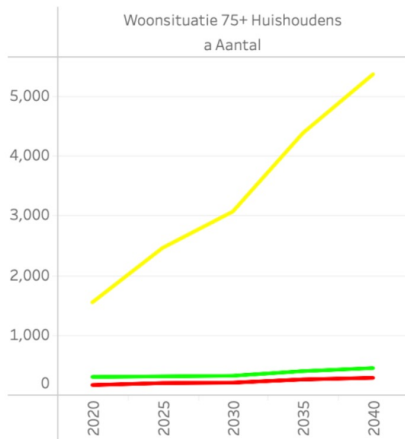

WONEN

2.2 Wonen: 75+ Huishoudens

Legenda

- a Geschikt, nabij
- b Geschikt, NIET nabij
- c Ongeschikt

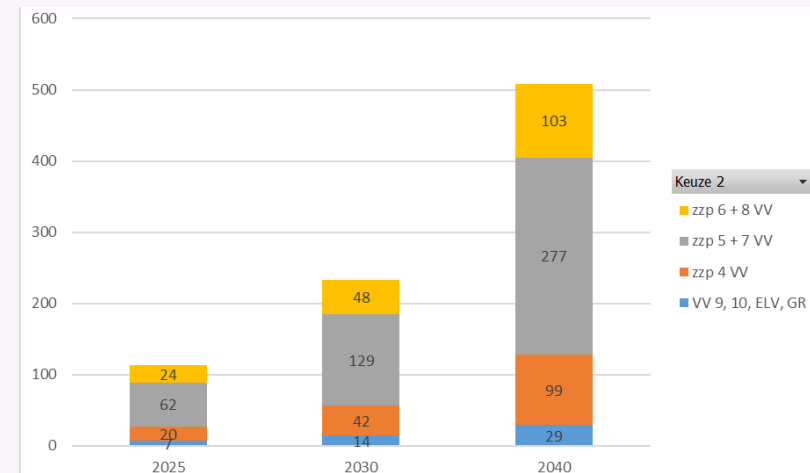

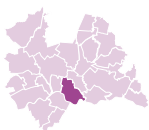
Belangrijke Kerncijfers gemeente Houten:

- Tussen 2020 en 2040 stijgt het aantal 75-plussers met 4.199 tot 6.864 (+158%) en het aantal 80-plussers met 2.799 tot 4.334 (+182%).
- De OOSR daalt in gemeente Houten van 23 in 2020 naar 8 in 2040.
- Het aantal 75+ huishoudens neemt van 2020 tot 2030 toe met ruim 1.579 huishoudens en tot 2040 met 2.511 tot 6.085.
- Het aantal benodigde plaatsen verpleeg(huis)zorg (intensieve tot zeer intensieve dementiezorg, verpleging en verzorging) stijgt in periode 2020 - tot 2040 met 508 tot 820 plaatsen, een stijging van respectievelijk 163% ten opzichte van 2020.
- De vraag naar extramurale verstrekkingen stijgt van 494 in 2020 naar 1.123 in 2040 ofwel een stijging van 127% tot 2040.
- Houten telde in 2020 1.995 zelfstandig wonende huishoudens van 75 jaar en ouder. In 2040 zijn dat er naar verwachting 6.085
- De vraag naar extramurale verstrekkingen stijgt van 494 in 2020 naar 1.123 in 2040 (127%)

Bron: <https://ivvu.sinfore.nl/wp-content/uploads/2022/05/wonen-en-zorg-2020-2040-Houten.pdf>

Onderstaande tabel geeft de vraag in zorgindicaties weer

De sleutel is samenwerking |

BETROKKEN STAKEHOLDERS

Zorgorganisaties

Gemeente

gemeente **Houten**

Corporaties | ontwikkelaars

warande

Zorgkantoor

WAAROM SAMENWERKEN?

In het verleden was het onderwerp intensieve zorg voor ouderen vrijwel geheel het domein van zorgorganisaties en het zorgkantoor. In de nieuwe situatie verschuift dit van de WLZ naar de Woningwet. Dat betekent dat alle lokale partijen hier een nadrukkelijke rol in krijgen. De oplossing moet gevonden worden in de samenwerking met die zorgorganisaties maar ook in de samenwerking met andere partijen.

Ontwikkelingen hangen in sterke mate met elkaar samen en kunnen niet éézijdig, bijvoorbeeld binnen de zorg, het sociale domein of het fysieke domein, worden opgelost. Om die reden is een integrale visie en aanpak door middel van samenwerking, niet alleen mogelijk, maar ook noodzakelijk.

REGIEROL GEMEENTE

De Rijksoverheid heeft dit ook ingezien en schetst in verschillende beleidsbrieven een belangrijke regierol voor de gemeente in de volle breedte van de opgave, van sociaal domein tot intensieve zorg en de bouw van verpleegzorgplekken. Dat betekent vanuit leiderschap verbinding maken met andere domeinen binnen de gemeente, zoals ruimtelijke ordening en wonen. Ook heeft de gemeente een regierol naar externe partijen, zoals organisaties in zorg en welzijn, woningbouw en inwoners.

Genoemde oplossingsrichtingen Houten tijdens de inspiratiesessies

Specifiek gemeente

Bewustwording inwoners

- Advertentie plaatsen om urgentie te wekken rondom het thema wonen en zorg bij inwoners

Eigen kracht inwoners

- Tijdige mantelzorg ondersteuning
- Logeerszorg optimaliseren

Versterken wijkinfrastructuur

- Aanbieden van VPT (geclusterd en niet geclusterd)
- Steunstructuren project
- Activiteiten bij Haltna Huis
- Houten-Oost zou geschikt zijn voor een zorgcirkel

Diversiteit aan geschikte woningen

- Uitbreidingsplannen zorgwoningen
- Afwegingskader maken met zorgorganisaties en gemeente - bestemming van grond/locaties

Verpleeghuis van de toekomst

→ Dit zijn initiatieven en kansen die zijn genoemd tijdens de inspiratiesessie. Er is geen vervolg geweest op de inspiratiesessie dus het niet bekend wat de status van de initiatieven is.

Voorbeelden van oplossingsrichtingen opgehaald in verschillende gemeenten Project IVVU

Generiek

Bewustwording inwoners

- Bewustwording eigen verantwoordelijkheid inwoner
- Voorzorgmaatregelen
- Vroegtijdig verhuizen naar geschikte woning
- Versterken en onderhouden eigen sociaal netwerk
- Financiële arrangementen

Eigen kracht inwoners

- Versterken sociale structuur en samenhang
- Community building
- Ondersteunen zelforganisatie en inwonersinitiatieven
- Mantelzorgondersteuning
- Verbeteren informatievoorziening zorg en welzijn en inwoners
- Reablement

Versterken wijkinfrastructuur

- Geschikt maken woonomgeving
- Ontmoetingsplekken
- Versterken mobiliteit
- Uitbreiding zorg en ondersteuning in de wijk
- Samenwerking zorgorganisatie en woningcorporatie op complexniveau
- Inzet van technologie

Diversiteit aan geschikte woningen

- Toevoegen geschikte woningen en woonvormen
- Nultredenwoningen
- Geclusterde woonvormen
- Geschikt maken bestaande voorraad
- Herzien toewijzings- en voorrangbeleid

Verpleeghuis van de toekomst

- Openen, moderniseren, en verduurzamen van verpleeghuiszorg
- Toevoegen verpleegzorgplekken

Woonvisie gemeente Houten | Plannen uit de woonvisie ter invulling van de huisvestingsopgave wonen en zorg en de woonbehoefte van ouderen

- **Realiseren van (zorg)woningen**
De focus ligt voornamelijk op het realiseren van voldoende aanbod in die ontwikkelgebieden met een aanwezig voorzieningenniveau. Bij toekomstige ontwikkelgebieden wordt beoordeeld of de locatie geschikt is voor zorgwoningen en/of het mixen van doelgroepen. Als dat zo is, dan zal dit in de startnotitie worden uitgewerkt als de gemeente eigenaar is van de grond. In andere situaties willen wij dit vastleggen in bestemmingsplannen.
- **Faciliteren en sturen op 24-uurszorg**
Primair ligt de verantwoordelijkheid van het organiseren van het intramuraal wonen bij de zorgorganisaties en het zorgkantoor. De gemeente pakt een faciliterende en sturende rol als het gaat om de ruimtelijke (her)ontwikkeling van intensieve 24-uurs zorg thuis.
- **Realiseren van gemengde woonwijken en een goed voorzieningenniveau**
De huidige tijd vraagt om gemengde woonwijken met een meer multifunctionele invulling van het voorzieningenniveau en om voorzieningen die meer geïntegreerd zijn in gebouwen. Bij nieuwe ontwikkelgebieden zijn de mix van woonsegmenten en een goed voorzieningenniveau uitgangspunten voor nieuwe woningbouw.
- **Doorstroming bevorderen**
Om doorstroming van ouderen te bereiken moeten er aantrekkelijke alternatieven komen. Daarnaast moeten ouderen ontzorgd worden in de fase rond verhuizing.
- **Creëren van gemengde woonvormen**
Hierbij gaat het om woonvormen met gemengde leeftijden; bijvoorbeeld jeugd en ouderen en verschillende (zorg)doelgroepen.
- **Ontmoetingsplekken en aandacht voor inrichting woonomgeving**
Van belang hierbij is dat de fysieke woonomgeving als vanzelf uitnodigt tot ontmoeting. Bij (her) ontwikkelplannen zullen we daar vooraf criteria voor gaan opstellen.
- **Levensloopgeschikte woningen bouwen waardoor er keuze ontstaat voor potentiële doorstroming**
Het gaat om gelijkvloerse woningen in uiteenlopende prijsklassen die nu ontbreken in de huidige woningvoorraad.

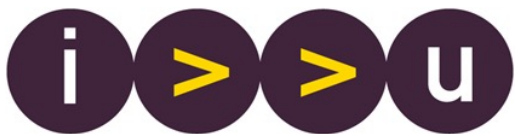
[Bron: Woonvisie Gemeente Houten 2023-2030](#)

Suggesties voor vervolg | Samenwerking is de sleutel; Zorg voor het formaliseren van samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg.

SUGGESTIES VOOR VERVOLG IN HOUTEN

- Nu is het moment om te handelen. De toename van vergrijzing gaat vanaf 2020 steeds sneller
- Zorg voor consensus over de opgave, maar blijf niet hangen in analyses
- Definiëren en concretiseren van kansen, projecten en initiatieven die door betrokkenen in dit proces zijn genoemd
- Creëer samen nieuwe oplossingen
- Pak het systematisch én pragmatisch aan
- Samenwerking is de sleutel; Zorg voor het formaliseren van samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.
- De woonzorgvisie 2021-2030 is een goede basis, onderzoek of alle oplossingsrichtingen (zie pagina 9) in de uitvoeringsagenda zijn meegenomen. Kijk samen met betrokken partners waar de uitvoeringsagenda uitgebreid moet worden.

Colofon

Commissie project Wonen en Zorg 2040

Kees Weevers

Thijs Houtappels

Harry Finkenflügel

Joyce Jacobs

Mariska Tichem

Liesbeth Hoogendijk

Adviserend: Saliha el Habri en Claartje Broeren

Projectteam IVVU

Arnout Siegelaar (projectleider)

Daniel Mogendorff

Sander Konings

Romee van Hunen

19/01/24

